5622 Ն· 1885 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 24 ԲԻՆՁՇԷՄԲԻՀ ՍԷՆԷ 25 ԻՆՃԻ ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ 5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1885 Ն· 5622

ՖԻԵԱԹԼԱՐ
Սէնէլիք Մէճիտ · · · · · · 6
Ալթը այլըգ " · · · · · · · 3
Պիր այլըգ Դըշարու · · · · · 10
Իլանլարըն սաթըրը 40 Փարա ·

ԲՈՍԹԱ ԻՃՐԷԹԻ ՊԻՐՋԷ ԱՅԻՏ ՏԻՐ

Մանզումէի Էֆքեար

ԻԴԱՐԷԹ
Գալաթա Իպսի Խան Նումերօ 41 · · ·
Պիր Նիւսխասը 30 բարա ·

ԳԱԼԱԹԱ ԻՊՍԻ ԽԱՆ ՆԻՒՄԵՐՕ 41

١٣٠١ ԹԷՇՐԻՆԻ ԷՎՎԷԼ ٢٤ ՍԱՀԻՊ ԻՄԹԻԵԱԶ ԽԱՐԱՊԷՏ Յ· ՓԱՆՈՍԵԱՆ ١٣٠٣ ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ ٢٨

ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՅԷ

—o—

Փարիս 4 Նոյ.

Մէպուսան մէճլիսինին քիւշատընտա, վիւքէլա խիթիֆա խտեճէք խեէտ, զանն օլունտուղունա կէօրէ գապուլ օլունմաեաճագ տըր ։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

—o—

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Մազամը վալէայի հազրէթի Սէրասքէրի տայիրէսի րէյիսի Սէնիհ էֆէնտի հազրէթլէրինէ, րիւթպէյի պալա.

Իզմիր գարանթինա միւֆեթթիշի տօգթօր Գօյօնի էֆէնտիյէ, րիւթպէյի սանիյէ սընըֆը միւթէմայիզի

Տօգթօր Փէչտիմալճեան Տիգրան էֆէնտիյէ, րիւթպէյի սանիյէ սընըֆը սանիսի թէվճիհ պույրուլմուշ տուր ։

(Միւմաիլէյհ տօգթօր էֆէնտինի, մազհար օլտուգլարը չու լութֆու ալիտէն տօլայը թէպրիք իտէրիզ ։)

Թէամթթիւ էֆքեարը տուէլիյէ զըմնընտա ինիգատ իթմէսի գարարկիր օլան գօնֆէրանսըն իրատէյի Սէնիյէէսի, տիւնքի կիւն չէրէֆսիւնուհ իթմիշ տիր ։

Ծիւմլէ տուվէլի մուազզամա սէֆարէթլէրինէ, տիւնքի կիւն տաքթնամէլէր իրսալ խուլիւպ, իւք Թիմալըն պու կիւն վուգուի մուզարրէր պուլունմուշ տուր ։

Թօբխանէ գասրը հիւմաեունու, ահէլլի իճթիմա իթթիխազ պույրուլուպ, գասրը մէզքիւրուն, լէվազըմը թէֆրիշիյէէսի իքմալ խուլնմըշ տըր ։ Էօյլէտէն իւչ սաաթ սօնրա, եանի ալաթուրգա սաաթ օնտա, իճթիմա խուլէճէք տիր ։

Գօնֆէրանսա, ճանիպի սալթանաթը Սէնիյէտէն, ումուրու խարիճիյէ նազըրը Սայիտ բաշա, վէ ումուրու տալիյէ նազըրը Սէրվէր բաշա հազարաթը մէէմուր տըրլար ։

Թահրիրաթը էճնէպիյէ քեաթիպի Նաում էֆէնտի հազրէթլէրի իլէ, թահրիրաթը խարիճիյէ միւմէյիզի սանիսի Նուսուֆ պէյ էֆէնտի քեաթիպ նասպ պույրուլաճագլարը, վէ պիր տէ էճնէպի քեաթիպ նասպ օլունուպ, քեաթիպի միւմաիլէյհ, հէյէթի սուֆէրանը պու կիւն ինթիխապ գըլընաճագը միւսամմէմ տիր ։

—Զաթը հազրէթի Բատիշահիյէ իրան շահը շահամէթլու Նասրէտտին Շահ հազրէթլէրի թարաֆընտան հէտիյէ օլարագ, իրսալ գըլընան իքի րէս ճինս ալէա Թիւրքմէն էսպլէրի, Իրան սէֆիրի քէպիրի տէվլէթլու Մօհսին Խան հազրէթլէրի վէսաթաթըյլա թագտիմ գըլընաճագ տըր, մէզքիւր էսպլէրտէն պիրինին պիր լիրա տէկէրի օլտուղու թախմին օլունուեօր ։

—Եունանիսթան վէ Մըսըր Թաթիլարընտա պիր իքի հաֆթա խուտէթ սէյր ու սէյահաթ խտէն Ավութրիա իմբէրաթօրիչասը հազրէթլէրինին, Սէլանիկէ ուղրամագըլըն Թրիէսթէեէ ավտէթ իթմիւէ, վէ Ավութրիա իմբէրաթօրու հազրէթլէրու Ֆրանսուա Ժօզէֆ հազրէթլէրինին տախի միւշարիլէյհանըն Կօտօլլու նամ մահէլլտէ քեայլին գասրընտա ազիմէթ իթտիւի թէլէկրաֆ հավատիսինտէն տիր ։

—Տէրխասատէթէ վիրուտ, չէնտ կիւն աղ տէմ խապէր վիրիլէն, Ամէրիգա ճիւմհուրիյէթինին Տէրսաատէթ սէֆիրի սապըգը ժէնէրալ Վալլասըն, զաթը հազրէթի Բատիշահիյէ, Ամէրիգա իւմթիրաքէրտէսի օլարագ, Նէվ Եուսուլ պիր թօբբիւլ բլանը թագտիմ խտեճէկի խաթիրխտար օլունմուշ տուր ։

—Սըրպիսթան հիւքիւմէթի թարաֆընտան տուէլի մուազզամանըն թէպլիղաթընտա ճէվապէն կէօնտէրիլէն նօթա, Պապը Ալի ճանիպի սամիսինտէն տախի, մէմնունիյէթլէ թէլագգը օլունուպ, Սըրպիսթանըն Տէրսաատէթ սէֆիրի Մ. Կրուիճ վէսաթաթըյլա, Պէլկրատ գապինէսինէ պէեանը մահզուզիյէթ պույրուլտուղունու, Գօնսթանթինօբօլիս ղազէթասը խաթիրխտար իթմիշ տիր ։

—Բրէնս Նաբօլէօն իլէ, մախտումու բրէնս Լէօնուն, Մըսըրը կէօրմէք իւզրէ, Մարսիլեատան հարէքէթ խտեճէքլէրի վէ միւշարիլէյհիմա թէպտիլ գըեաֆէթ օլարագ, պու սէյահաթը իճրաեէ գարար վիրտիքլէրինտէն, Խըտիվ հազրէթլէրի թարաֆընտան քէնտիլէրինին գապուլի իչին, վուգու պուլան թէքլիֆի, գապուլ իթմէնէճէքլէրի իչիտիլմիշ տիր ։

—Մըսըր խըտամէթի ասքէրիյէսինտէ միւսթախտէմ Ժանտարմա զապիթան վէ էֆրատընըն ալթը պին քիշիտէն իպարէթ օլուպ, պունլարըն միւեանընտա, Թիւրք, վէ Արնավուտ, վէ Չէրքէս, վէ Մըսըրլը վէ էրմէնի օլարագ 5684 քիշինին թէպաայի տէվլէթի Ալիյէտէն օլտուղու, վէ պագըյըսընըն թէպաայի էճնէպիյէտէն պուլունտուղու, պու քէրրէ Մըսըր էվրագը հավատիսինին նէշր իթտիքլէրի պիր սթաթիսթիգտէն անլաշըլմըշ տըր ։

—Վիէննանըն Սալիպի ահմէր ճէմիյէթի թարաֆընտան, մուհարէպէ զուհուրընտէ, մէճրուհինին թէտավիսինէ հասր խտիլմէք իւզրէ, Սըրպիսթան Սալիպի ահմէր ճէմիյէթինէ, պազը էտէվաթ վէ մալզէմէ իթա գըլընտըղընը, վէ մէզքիւր Վիէննա ճէմիյէթինէ մէնսուպ զէվաթտան պիր գաչ քիշինին տախի, Պէլղրատա կէօնտէրիլմէք իւզրէ օլտուղունու Մօնիթէօր Օրիանթալ ղազէթասը խիպար խտիեօր ։

—Եունան հուտուտու իւզէրինտէ պիր միւսատէմէ վուգուա կէլտիկինէ տայիր պիր իքի կիւն մուգատտէմ զուհուր խտէն շայիալարըն, իքի թարաֆ գուվվէյի ասքէրիյէսինին հուտուտտա իճրա իյլէտիքլէրի հարաքեաթը ասքէրիյէտէն նէշէթ իթմիշ, վէ էօյլէ բիվախէթ օլունտուղու կիպի միւսատէմէ վուգուա կէլմէմիշ օլտուղունու Մօնիթէօր եազըեօր ։

—Բիւնար նամ վաբօր գումբանեասընըն, Տէրխասատէթէ կէլմէք իւզրէ Լիվըրբուլտան հարէքէթ իտէն Սիտօն նամընտաքի վաբօրու, Իսբանեա սուլարընտա գազաեա ուղրաեըպ, թայիֆէսինտէն օլան 48 նէֆէր իլէ 26 եօլճուտան անճագ 4 քիշի գուրթուլապիլմիշ օլտուղու հավատիստէն տիր ։

—Մէսմուաթա նէզարէթէն, պու կիւնլէրտէ, Գատըքէօյ թարաֆընտա, եանի Գըզըլ Թօբրագտա վագը Սէլամ-Չէշմէ նամ մահէլլտէ, պազը կիւնա խըրըսըզլըգլար վուգու պուլմախտա պաշլամըշ տըր. չէօյլէ քի, կէչէն կիճէ, խըրըսըզլար միւթէվէֆֆա Գէօրգ կաթօղիկոսուն հէմշիրէսինին քէօշկինէ կիրէրէք, պիր թագըմ էշեա կէօթիւրտիւքլէրի կիպի, սալը կիւնիւ տէ, կիւնտիւզին գէվալը պիր միւհաճիրին գուլիպէսինէ կիրէրէք, հէր նէսի վար իսէ, գալտըրմըշլար տըր. վէ տիւն կիճէ տախի, Ալյամզեան Աբրահամ էֆէնտինին Իգամէթ իյլէտիկի քէօշկէ, կիրճէլէյին, հէր նասըլ օլ կիճէ քիմսէ պուլունմատըղը անլաշըլարագ, բէնճիրէլէրին տէմիրլէրինի գըրարագ կիրմիշլէր, վէ իքի խըզ լըրալըգ մըգտարը էշեասընը, չէօյլէ քի, եաթագ թագըմլարընա գատար աշըրմըշլար տըր ։

Պու հալի էսէֆ իշթիմալ, հիչ շիւբհէ ճայիզ տէկիլ տիր քի, զապթիյէ նէզարէթի ալիյէսինին նազարը տիգգաթընը ճալպ խտէճէք, վէ էվամիրի էքիտէ իթա պույրուլարագ, մէրգում խըրըսըզլարըն տէրտէսթի իլէ, զարար տիտէ պուլունան զէվաթըն էշվալը մէսրուգալարը մէյտանէ չըգարըլաճագ տըր ։

—Տիւնքի կիւն, գուրպայի ճէտիտէ էֆրատըթընտան, իքի խըզ գիւ միւթէճավիզ նէֆէրաթ, Թրաբիզօնտան Տէրսաատէթէ կէլէրէք, Պապը վալայի սէրասքէրիտէն լազըմ կէլէն թագուրլարա թագսիմ օլունմուշլար տըր ։

—Պահրիյէ նազըրը Հասան բաշա հազրէթլէրինին, տիւնքի կիւն մէճլիսի խասսը վիւքէլատան սաաթ տօգուզ րատտէլէրինտէ, մապէյնի հիւմաեունու ճէնապը Միւլքեանէ տավէթ օլունտուգլարը իչիտիլմիշ տիր ։

—Ալմանեա վէ Ֆրանսա սէֆարէթլէրինին պաշ թէրճիւմանլարը, տիւնքի կիւն Պապը Ալիյէ կէլէրէք, խարիճիյէ միւսթէշարը Արթին էֆ. հազրէթլէրիյլէ, ուզուն ուզատը միւլագաթ իթմիշլէր տիր ։

—Հիւքիւմէթի սէնիյէ թարաֆը ճէլիլինտէն, Ալմանեատա քեային Գրիւպ ֆապրիգասընա, պունտան էվվէլճէ սիբարիշ խտիլմիշ, վէ գըյմէթլէրինին գըսմը քիւլլիսի թէսվիյէ պույրուլմուշ օլան թօբլարը՝ օրատա թէճրիւպէ վէ մուայէնէ իյլէտիքտէն սօնրա, ախզ վէ խսալը իչին, պարութխանէյի ամիրէ միւտիրի միրիլիվա Ճէմալ բաշա, պու հաֆթա զարֆընտա Ալմանեաեա միւթէվէճճիհէն, ազիմէթ իյլէեէճէքլէր տիր ։

—Գարատաղ Նօգթայի հուտուտունա մէէմուր, բրէնս Նիգօլա հազրէթլէրի թարաֆընտան մէէմուր օլան մուրախխաս պարտաան, հարպիյէ միւտիրի ալէյհինէ, սուի գաստ իտէն Մ. Պլամինաճ նամընտա պիր Գարատաղլը, բրէնս Նիգօլանըն էմրիյլէ, տէրհալ թահթը թէվգիֆա ալընըպ, պօյնու վուրուլտուղու, Վիէննա ղազէթալարընտա օգունմուշ տուր ։

—Մէհաքիմ ասլիյէճէ իսթինաֆ գըլընմագտա օլան իլամ վէ մուհաքէմէ խարճ վէ մէսարիֆինին ասհապը, մէսալիհէ պիր տէրէճէ գատար աղըր կէլտիկի ճիհէթլէ, բէք չօգ էրպապը տաավի մուհաքէմէէ միւրաճաաթ իյլէմէքտէ օլտուղունա, ատլիյէ նէզարէթի ճէլիլէսինճէ նագըն հասըլ օլարագ, պու պապտաքի թարիֆանըն խըլաֆ վէ թաատիլինէ լիւզում կէօրիւլմիւշ օլտուղունտան, իշպու թաատիլաթը իճրա իթմէք իւզրէ, Միւտտէի ումումիլէր մուավինլէրինտէն միւրէքքէպ պիր գօմիսիօն թէշքիլ գըլընտըղը, վէ էվվէլքի կիւնտէն իթիպարէն իճթիմաէտէ պաշլատըղը իչիտիլմիշ տիր ։

—Սալթանաթը Սէնիյէնին Չէթինէ սէֆիրի Ֆէվզի բաշա հազրէթլէրի Չէթինէեէ մուվասալէթ իտէրէք, ումուրու մէէմուրէսինի իֆաեա պաշլատըղը, խուսուսի պիր թէլէկրաֆտան անլաշըլմըշ տըր ։

—Հիւքիւմէթի Սէնիյէ թարաֆընտան գապուլ օլունան Պէրտանքեարի թօբճիլէրին մուայէնէսի իչին, տէվլէթի Ալիյէ թարաֆընտան վուգու պուլան թալէպ իւզէրինէ, Ալմանեա զապիթանը ասքէրիյէսինտէն պիր գաչ զաթըն Տէրսաատէթէ կէլէճէքլէրինի, էճնէպի ղազէթալարը եազըեօրլար ։

—Իքի խըզ եաթագ տան իպարէթ օլմագ իւզրէ, Հիլալը Ահմէր նամընտա պիր սէյեար խաստախանէնին լիւզումու թէէսիսի, Պապը Սէրասքէրի սըհհիյէ տայիրէսի թարաֆընտան, պա մուխթիրէ արզ վէ իֆատէ օլմաղլա, էտէվաթը թըպպիյէ վէ եաթագ թագըմլարըյլա լէվազըմաթը սայիրէսինին թէհիյէ վէ իհզարը զըմնընտա, մուխթիրէյի մէզքիւրէնին պա պույրուլտու Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ ֆայիրէսինէ հավալէ գըլընտըղը իչիտիլմիշ տիր ։

—Թէշէքքիւլ խտէճէք օլան գօնֆէրանսըն խըրտամէթի քիթապէթինէ, խարիճիյէ նէզարէթի ճէլիլէսի թահրիրաթը էճնէպիյէ միւտիրի Նաում էֆէնտի հազրէթլէրինին թայինի գըլընաճագը, վէ խարիճիյէ միւսթէշարը Արթին էֆէնտի հազրէթլէրինին տախի, թարաֆը սալթանաթը Սէնիյէտէն թային պույրուլաճագ մուրախխասլար միեանընտա տախիլ օլաճագը հավատիստէն տիր ։

—Ֆիլիպէտէ պուլունան Ժուրնալ տէ Ցէպա մուխպիրինին մէզքիւր ղազէթաեա ախիրէն կէօնտէրմիշ օլտուղու պիր մէքթուպտան անլաշըլտըղընա կէօրէ, շէհրի մէզքիւրտէ Նանը աղիզին գըյէսի պիր զուրուշտան տէօրթ պուչուգ, վէ թուզուն գըյէսի օթուզ բարատան ալթը զուրուշա Ֆըրլամըշ, վէ պու սէպէպլէ հէր սընըֆ էհալինին հիւքիւմէթ խըթթիլալիյէ ալէյհինէ քի նէֆրաթ վէ շիքեաեէթլէրի թէզաեիւտ իտէրէք, եէնի պիր իխթիլալըն զուհուրի գուվվէյի գարիպէ կէլմիշ իմիշ ։

—Պուլղարլարըն Ռուսիատան պաչգա հիչ պիր տէվլէթի համիէսանհ թանըմամալարը, վէ տուէլի էճնէպիյէտէն հիչ պիրինին մուավէնէթինի խսթիրհամ իթմէմէլէրի լազըմ կէլէճէկինէ տայիր, Ռուսիա Սլավ գօմիթէլէրի թարաֆընտան իմզալանըպ, Պուլղարլարա կէօնտէրիլմէք իսթէնիլէն պիր պէեաննամէնին իրսալինի, Ռուսիա հիւքիւմէթինին րէտտէն մէնն իյլէտիկի, վէ մահզա պու պէեաննամէնին խէֆիյէն խմզա իթթիրիլիփ, Պուլղարիստանա կէօնտէրիլտիքէ իւզրէ օլտուղունու, Վարշավա ղազէթալարը րիվայէթ խտիեօրլար ։

—Էվվէլքի կիւն, մէճլիսի մախսուսու վիւքէլանըն ինիգատը էսնասընտա, թավէթ օլունտուղունու եազմըշ օլտուղումուզ Ինկիլիզ սէֆիրի, Պապը Ալիյէ կէլտիքտէ, ումուրու խարիճիյէ նազըրը բաշա հազրէթլէրի, մէճլիստէն չըգըպ, սէֆիրի միւշարիլէյհ հազրէթլէրիյլէ թէնհաճա սօհպէթտէ խտիլմիշ կէօրիւշմիւշլէր տիր ։

—Կիրիտ Ֆըրգայի ասքէրիյէսինին պազը լէվազըմաթը միւսթաճէլէսինէ սարֆ օլունմագ իւզրէ, պու տէֆա Նիզամիյէ խազինէսինտէն պէշ պին ալթըն լիրայի օսմանի իրսալ գըլընմըշ տըր ։

— Ավսթրիա Լօյտ գումբանեասընըն Հունգարիա նամ վաբօր իլէ պու քէրրէ Թրիէսթէտէն ասաքիրի Շահանէ նամընա 350 րէս էսպ Տէրսաատէթէ կէթիրիլմիշ տիր ։

— Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ նէզարէթի ալիյէսինին, Եունան թէլէկրաֆ նամընա քէշիտէ իյլէտիկի պազը թէլէկրաֆլարըն իւճրաթը միւթէրաքքիմէսինի, մէզքիւր նէզարէթտէն թալէպ խտիլտիկի հալտէ, իթասընտա թէէխխուր վէ թէալլիւլ կէօսթէրիլմէքտէ օլտուղունտան, թէլէկրաֆ նէզարէթի ալիյէսի, մաթլուպաթը թէսվիյէ օլունմատըղը հալտէ, Եունանիսթան իլէ մուխապէրաթը թէլէկրաֆիյէ գաթթ խտիլէճէկինի, սուրէթի գաթիէտէ Եունան թէլէկրաֆ իտարէսինէ թէպլիղ իյլէմիշ իմիշ ։

— Իզմիր պիտաեէթ մահքէմէսի ճէզա տայիրէսի րէիսի սապըգ Խալիլ Րիֆաթ էֆէնտի, «Թիւլլէեաթը չէրի ճէզա» ունվանըյլա պու քէրրէ կիւզէլ պիր քիթապ նէշրինէ պաշլամըշ, վէ պիրինճի ճիւզի, Թապիի ղայեուր Միհրան էֆէնտինին մաթպաասընտա թապ օլունմուշ տուր ։

Երկիլմի ճիւզ գատար օլաճագ օլան շու քիթապ, մէէմուրինի ատլիյէ վէ վիւքէլայի տաավի իչին բէք լազըմլը պիր չէյ տիր ։

Նարբըն Ընդհանուր Ժողով Գալաթատա թէճէմմիւ իտէճէք, վէ էվվէլա Երուսաղէմ Պատրիարքը ինթիխապըյլա մէշղուլ օլունուպ, վէ պատէհու մէճլիս գաբալը օլարագ, Կաթողիկոս մէսէլէսինէ պաշլանաճագ տըր ։

ԴԻՐՄԱՆԻԿՏԷՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

. . . Խմբագիր .

Այս օրեր ձեր 596 թիւ թերթին մէջ(1) Կիլիկիոյ Վեհ. Կաթողիկոսի նկատմամբ Այնթապէն ուղղուած անստորագիր լրագրական նամակ մը հրատարակուած էր. Նախ՝ յիշեալ նամակագիրը պարզամիտները գայթակղեցնել ջանալով, խել մը ինքնաստեղծ սուտեր ներ յերիւրած էր. որպէս թէ Մկրտիչ Կաթողիկոս Ազգ. Պատրիարքարանը, կրթական ընկերութիւնները, կրօնական և աշխարհական նշանաւոր անձերը և միանգամայն հանգուցեալ Ներսէս սրբազանը կասկածելի երեւցուցեր է և կ՚երեւցունէ եղեր

(1)Պու ճէվապնամէ կէրչէ Լույսա կէօնտէրիլմիշ իսէ տէ, տէրճ իյլէմէտիկինտէն, Մանզումէտէ տէրճի թալէպ օլունմուշ տուր ։

Օսմանեան բարեխնամ տէրութեան Նախարարաց, և որոց համար Ազգ. Պատրիարքարանը ցարդ կը բանակցի եղեր Բ. Դրան հետ։ Այս ամեն մէկ բաժններուն չինծու ստաբանութիւն մը քլլալուն վրայ ընդ երկար խօսիլ չուզելով, բաւական կը համարիմ միայն Մկրտիչ Կաթողիկոսի առ այժմ Ներկայ Ցարութիւն սրբազան Պատրիարքի հետ ունեցած խիստ մտերմական յարաբերութիւնները ներկայել պատուարժան ունկնդրաց առջեւ։

Երկրորդ՝ Այնթապու Նազարէթեանի նկատմամբ Բերիոյ կուսակալութեան բողոքագիր մը ուղղուեր է, թէ յանուն շինութեան Ս. եկեղեցւոյ՝ ժողովրդէն առած 7-8000 ոսկին հաշիւք չտալը, և թէ Բերիոյ ճարտարապետին յիշեալ շինութեան վտանգաւոր է բսածը, և զինուորական տրոց բաշխումը ու գանձումը միայն Նազարէթեանի ձեռօք ըլլալուն նկատմամբ. արդեօք այս բաժններուն ո՞ր մէկուն սուտ ըլլալը կրնայ հաստատել Պ. Նամակագիրը. միթէ 7-8000 ոսկիէ պակա՞ս ստակ ժողվըուած է Նազարէթեանը յանուն նոյն շինութեան, և մինչեւ հիմայ որո՞ւն ուղղագիծ հաշիւ մը տուած է, թող յայտնէ. միթէ Բերիոյ ընդհանուր ճարտարապետի սոյն եկեղեցւոյ շինութիւնը վտանգաւոր է բսած ըլլալը սո՞ւտ է, զոր կուսակալը բսած է Նորին Վեհափառութեան և ոչ այլ ո.ք, և չէ թէ միայն զինուորական տրոց բաշխումը և գանձումը, այլ և ամեն մէկ ազգային տրոց տնօրէնութիւնները և կառավարական այլ և այլ գործերը յուժմէ՞ կախուած են, ո՞չ ապաքէն յիշեալ Նազարէթեանի միապետական՝ չըսեմ բռնապետական կամքէն կամ հաճոյքէն, և ո՞վ կրնայ ուրանալ զասոնք բաց ի սոյն Նամակագիր Նորընծայ փեսայացուէն յիշեալ Նազարէթեանի. Նազարէթեանը ազգասէր անձնուէր ընտիր անձնաւորութիւն մ՚է բսիր Պ. Նամակագիր, իսկ նոյն ինքը քանի՛ քանի՛ անգամ արդեօք յիշեալ Նազարէթեանի բռնած միապետական ընթացքները քննադատած և մեղադրած է, որ հիմայ ինքը այսքան գովեստներ կը շռայլէ, և քանի՞ անձեր կրնայ գտնել արդեօք Այնթապի մէջ սանկ գովաբանողներ, և այն ալ առ աչի իւրեանց, զի ով որ քիչ մը դէմ կենալու ըլլայ Նազարէթեանի միապետական կամաց և հաճոյից. անմիջապէս հետեւեալ օրը իւրեճին գլխուն անակնունելի փորձանք մը պիտի գայ. արդարեւ Նազարէթեանը անանկ բարեպաշտ զաւակ մ՚է որ, իրեն բուն իսկ հայրը նորա ըրած զանազան անիրաւութեանց և խարդախութեանց համար դառն արտասուքներ թափելով ըսած է թէ «ի՛նչ ընեմ, զաւակս եօ ծնած եմ, բայց նա բոլորովին ընդդէմ է իմ կամացս և ըմբոստ». Հայր մը որ այսանկ վկայութիւններ տալու ըլլայ իրեն զաւկին, ա՛լ անոր զաւկին որքան ընտիր անձնաւորութիւն մը ըլլալը յայտնի կ՚երեւի. Նաեւ կըլլեցնել կուզէ հասարակութեան Պ. Նամակագիրը թէ, Մկրտիչ Կաթողիկոսի բողոքագրոյն վրայ Վսեմ. կուսակալը անհետացնել կուզէ եղեր Նազարէթեանը յԱյնթապէն, բայց տեղւոյն իմաստուն գայմագամը գործոյն առաջքն առեր է, թէ և աւելեայ եւս սուտ է, բայց անցեալ տարի յիշեալ Վսեմ. Կուսակալը Նազարէթեանի զանազան խարդախութեանց իրազեկ ըլլալով աքսորելու համար սաստիկ հրաման տուած է, բայց Նիզիպլեան Պ. Աստուրի չափազանց աղաչանօք, որուն որ տունը հիւրընկալուած էր Վսեմ. Կուսակալը իրեն ընտանեօք, հազիւ թէ ազատուած է Նոյն աքսորմանէ, անշուշտ օր մը դարձեալ Աստուածային արդար դատաստանը պիտի դատապարտէ յիշեալ Նազարէթեանը... իսկ գալով Հանգուցեալ Կարապետ վարդապետի խնդրոյն՝ որն որ մեծ փորձաքար մ՚է յիշեալ Նազարէթեանի եղական անձնաւորութեան՝ որ ճիշդ ալ անոր համար եղեր է Վեհ. Կաթողիկոսի Վսեմ. Կուսակալին ուղղած գիրը, կրնա՞յ արդեօք այս մեր Նոր փեսայացու Նամակագիրը ժխտել նոյն հանգուցելոյն բոլոր գոյքերը թէ ի կենդանութեան և թէ զկնի մահուան, յիշեալ Նազարէթեանի ձեռօք յափշտակուած ըլլալը, որ յիշեալ վարդապետը Կիլիկիոյ միաբան ըլլալով, ուղղակի առ Նոյն Ս. Աթոռն կը վերաբերէր նորա ունեցած բոլոր գոյքերը. սո՞ւտ է հանգուցելոյն 150 ոսկին կենդանութեան ատենը մեքենական հնարիւք մը ձեռքէն յափշտակուած ըլլալը, սո՞ւտ է Աչճեան Պետրոս աղայի վրայ հանգուցելոյն ունեցած 1500 ճերմակ մէճիտիէն, նոյն իսկ Այնթապցիներէն առնուած տեղեկութեան մը համեմատ. միթէ սո՞ւտ է, Թախթաճեան Հաննէ էֆ.ին քանի մը անձանց ներկայութեան բսածը, թէ այդ ձեր բսածին չափ ստակ չ՚ելաւ Կարապետ վարդապետին սնտուկէն, բայց միայն 200 ոսկի ելաւ, միթէ սո՞ւտ է Նոյն իսկ Նազարէթեանի Վեհ. Կաթողիկոսին Բիլիս բսածը թէ այսօր հեռագիր առի Այնթապէն որ Կարապետ վարդապետի հիւանդութիւնը ծանրացեր է, ես անպատճառ երթալու եմ, վասն զի չորս հինգ հարիւր ոսկիի չափ պատրաստ դրամ ունենալը անտարակոյս է, և եթէ ես չ՚հասնիմ, գուցէ ուրիշներու միջոցներով անհետանայ յիշեալ ստակները, հիմա ո՞ւր մնացին այս ստակները, և ի՞նչ եղան Պ. Նամակագիր. Եւ հիմայ գանք Վեհ. Կաթողիկոսի պահանջած ստակին վրայ. Պ. Նամակագիր, ինչէ՞ն գիտցար արդեօք յիշեալ պահանջման անիրաւ ըլլալը. արդեօք Կաթողիկոսի պահանջքը անիրա՞ւ է, թէ ձեր անխղճաբար ըրած ստախօսութիւնը, ձեր աներհոր անորմէ աստի խարդախութեամբ բռնաբարած գոյքերու պէս բան մը չը պահանջէր անկէց, այլ անոր շինծու և կեղծ բարեկամութեանէ խաբուելով, բոլոր ունեցած ստակները պարզ ոսկի ըլլալով միամտաբար յանձնած է անոր, իսկ հիմա այդ անգութ աներհայրդ զանազան խարդախութիւններով կլլել կուզէ յիշեալ գումարը, ինչպէս որ երբեմն սրբոյ Երուսաղէմի միաբան Աչճեան Յովսէփ սարկաւագին բոլոր գոյքերը լափեց փոքր մաս մը միայն յանձնելով ազգայնոց, և ինչպէս որ վերոյիշեալ Կարապետ վարդապետի գոյքերը և ստակները, և ասոր պէս ուրիշ շատ մը անմեղ անձերուն ըրած զանազան չարիքները և կողոպուտները եթէ դուն ուրանաս՝ աշխարհ կը բողոքէ յերկինս արդար Աբէլի արեան պէս. Մկրտիչ Կաթողիկոս չուրանար Նազարէթեանի ծնողաց՝ եղբարց և համայն գերդաստանաց ըրած օրհնութիւնները և հայրական սիրոյ յարաբերութիւնները, որուն որ ընդհատման բուն իսկ պատճառը դարձեալ նորա խարդախական անխիղճ արարքները եղած են... զի ի՞նչ օգուտ որ Նազարեան գերդաստանի բոլոր բարեպաշտութիւնը այս անուղղայ բարեպաշտ զաւկին չարիքները ու արատը չկրնար երբէք մաքրել, (զի որդի անիրաւ տրտմութիւն է հօր) կըսէ սուրբ գիրքը, Նազարեանի միւս երկու զաւակաց համար ինչո՞ւ մէկ կը չկըրնար մեղադրանաց բիծ մը գտնել. կրնա՞յ արդեօք զայս ուրանալ այս մեր Նոր փեսայացուն։

Այս մասերուն վրայ առ այժմ այսքան տեղեկութիւն մը տալէն զկնի՝ կուզեմ քիչ մ՚ալ այս մեր ճարտար Նամակագրին ըրած վերջաւորութեան վրայ խօսիլ. որպէս թէ Մկրտիչ կաթողիկոս իրեն 14 տարուան կաթողիկոսութեան շրջանին մէջ երբէք ազգին օգտակար ծառայութիւն մը չըրելէն զատ, բոլոր եկեղեցիները և մանաւանդ Այնթապցիք դժգոհ են եղեր Նորին վեհափառութեան պաշտօնավարութենէ, կարծեմ եթէ ասանկ անխիղճ ստախօսներուն գլուխները մէկ մէկ եղջիւր գոյանալու հրաշք մը եղած ըլլար՝ սոյն Նամակագրին գլուխը գուցէ հարիւրէն աւելի երկայն եղջիւրներ բուսած ըլլային ցարդ., հիմայ այս տեղ հարցունելու է այդ Նազարէթեան Նիկողոսի Նոր փեսայացու՝ լաւ եւս գրագրական Նոր մեքենայ և գործիք մը եղող ապերախտ Նամակագրին թէ արդեօք այն՝ Մկրտիչ կաթողիկոսի ասկէց 12 տարի յառաջ յանուն Կիլիկիոյ Այնթապու մէջ բացած գիշերօթիկ դպրոցի 3 տարուան շարունակութիւնը և անկէց գոյացած բարիք և յառաջդիմութիւնը՝ որ նոյն դպրոցի աշակերտաց մէկն ալ նոյն ինքն սոյն Նամակագիրը ըլլալը կարծեմ չկրնար ուրանալ, իրեն ըսած 14 ապարդիւն տարիներուն մէ՞ջն է եղեր, թէ անկէ յառաջ. արդեօք քանի՞ քանի՞ անգամ այս ապերախտը Նորին Վեհափառութեան զանազան գովեստներ՝ բարեմաղթութիւններ և կեցցէներ ըսած և գրած չէ թէ խուռն բազմութեանց մէջ ըրած ատենաբանութիւններով և թէ Նամակագրութեամբ մինչեւ մօտ օրեր. արդեօք ինչպէս կը ներէ այս ապերախտին խիղճը, եթէ ունի զայն. երբեմն իրեն գովեստներովը մինչեւ յերկինս բարձրացուցած բարերար մը այսօր անխղճաբար մինչեւ յատակս դժոխոց իջուցանելու ի սէր փեսայական առնչութեան մը ասանկ զանազան պարսաւական ստութեամբ և սև զրպարտութեամբ ո՛վ տէր ո՞րքան համբերող և երկայնամիտ ես որ ասանկ անխիղճ ապերախտներու արդար դատողութիւնդ հերկարաձգես. ո՛վ անգութ, ո՛վ էր արդեօք նոյն իսկ դպրոցի խանգարման և գոցման բուն իսկ պատճառը, ո՞չ ապաքէն այդ քուկին ընտիր՝ կրօնասէր և ազգասէր աներհօրդ և իրեն հանգուցեալ բարեկիշատակ վարդապետին և աջակցին հետ նոյն Նուիրական դպրոցի անմեղ տղայոց մէջ ցանած անկրօնութեան և ... չար որոմները, և ահա նոյն իսկ կրթութեան արդիւնքը չէ՞ այս քուկին այժմեան ըրած սարսափելի ապերախտութիւնդ... և ինչպէս կը յանդգնիս զրպարտել նոյն իսկ Այնթապցւոց բարեպաշտիկ և ջերմեռանդ ժողովուրդները միանգամայն դժգոհ էին Կաթողիկոսէն ըսելով, մենք շատ աղէկ համոզուած ենք՝ մենք յիշեալ Այնթապու ժողովրդոց հետ միշտ տեսնուելով՝ որ չափազանց սէր և համակրութիւն ունին Նորին Վեհափառութեան հետ, և այս մեր բաժին անուրանալի ճշմարտութիւն մը եղած ըլլալը՝ ո՛վ որ կուզէ կրնայ նոյն իսկ Այնթապցի բարեպաշտ ժողովրդոց ամէն մէկ անհատներէն առանձին քննել և հասկընալ միայն թէ չեն կրնար, յայտնի խօսիլ և խոստովանիլ վասն աչի նոյն իսկ Նազարէթեան բռնաւոր բռնապետին...։

Արդեօք ինչ երեսօք կը ժխտէ Պ. Նամակագիրը, Նազարէթեանի, Կիլիկիոյ Ս. Աթոռոյն հնազանդեան կաթողիկոսական իրաւասութեան դէմ չարաչար մեղանչած ըլլալը. չամըրնա՞ր արդեօք ասանկ իրական գործողութիւն մը գլխովին ուրանալ, ո՞չ ապաքէն Նոյն իսկ փեսայացու Նամակագիրը՝ իրեն համանուն ապերախտ քահանայի մը հետ և միւս մասը եւս իբրև պատգամաւոր երթալու պատրաստուած էին Նազարէթեանի տնօրէնութեամբ ի Զմիւռնիա, եթէ յաջողէր Տէր. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոսի կաթողիկոսական վաւերացումը, և Կիլիկիոյ իրաւասական իշխանութիւնը ուրանալով՝ էջմիածնական գերիշխանութիւնը ընդունելով հանդերձ խաբէական ձեւով մը իւրենց նիւթական և բարոյական օգուտներ պիտի մուրային նոյն Նոր կաթողիկոսութենէ, և այս մեր բաժը անանկ երեւակայութիւն մը չըլլալը, նոյն թշնամի Նազարէթեանի Ատանայի խմբակին հետ ըրած անուրանալի բանակցութենէ կրնայ հաստատապէս հասկցուիլ, ով որ սոցա ստախօսութիւնը կուզէ իրապէս գիտնալ ու զիրենք խայտառակել...։

Առ այժմ այսքանս բաւ համարելով խօսիլ այս մասին՝ կը խնդրեմ յատկապէս ձեր արդարասէր անկողմնակալութենէ որ բարեհաճիք ըստ օրինի հրատարակել զայս մեր արդարացի դիտողութիւնները եւ ի յուր ամենեցուն։

Ս. Յովհաննէս Տէր Ղազարեան
Ուսուցիչ Ս. Ստեփաննոս Եկեղեցւոյ Մարաշի.

1885 սեպտ. 30 ի Գերմանիկ

ԿԷՅՎԷ–ԳՈՒՐՏՊԷԼԷՆՏԷՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

...Խմբագիր

Ազգօգուտ թերթիդ անցեալ 8հրդ տարւոյն 3395 թիւ թերթին երրորդ էջը կը պարունակէր մի յօդուած յորում Հայ Ազգիս կղերն և իւր վիճակը կը ներկայէր, ստուգապատում այդ գրութիւնը ունի միշտ իւր հետեւողներն, եւ պիտի ունենայ անընդհատ. լրագրութեան թղթակիցք և յօդուածատուք միշտ կը հարուածեն կղերն, և կը գատափետեն, փոխանակ կրթութեան և լուսաւորութեան դասերու յօդուած յօրինելու, ասպարեզով կը թշնամանէ իւր կղերն, և ի վերջոյ այդ չ՚սիրած կղերէն գործ կը յուսայ, ինչ անմտութիւն, և ինչ յետադիմութիւն, չէ՞ որ նա ալ զազգն կը ներկայացունէ իւր աստիճանաւ, միթէ անիրաւութիւն չէ՞ ամբաստանելն, և հարուածելն, իցի՛ւ թէ փոխանակ թշնամական բանիւք և առանց սիրտ վիրաւորելու խօսքերով մէկզմէկ արհամարհելու, ձեռք ձեռքի, և սիրտ սրտի տալով գործէին երկուքն ալ ի նպաստ հայութեան զարգացման և կրթութեան, իցի՛ւ թէ, փոխանակ մեր տգիտութիւնն ու յետադիմութիւնը նկարագրելու, առաջին անգամ փոյթ տանէինք գիտութեան, և յառաջդիմութեան օգուտները և կարեւորութիւնը բացատրելու մեր ազգին, և ի վերջոյ եթէ կղերն ընդդիմանայր, յայնժամ աղաղակէինք, սակայն Հայ ազգին Ա. Բ. ուսանողին առաջին իմաստութիւնն, չըսեմ իմաստակութիւնն, կղեր հարուածելն և ստնախօսն է, կը խոստովանիմ դարձեալ որ ունիմք թէեւ տկար և յոռի կղեր, սակայն բարին և չարն որոշելու, իրաւն անիրաւն ճանչնալու խելացիութիւնը չունիմք, որ է բուն իսկ մեր տգիտութեան և անուսութեան միակ յայտարարն և պարզանիշն։ Նիկոմիդիոյ Գեր. Առաջնորդին համար ինչեր չ՚գրեցին, անարժան է չըսե՛ն, տկար է չըսի՛ն, սակայն, վիճակին ժողովուրդը իւր երեսփոխանին պատուիրեց կրկին և կրկին թէ չըլլայ որ հրաժարականը ընդունիս, և կամ քուէ տաս աղաղակեց և գոչեց թէ շնորհակալ եմք մեք մեր Գեր Առաջնորդէն, և զայն միայն կուզեմք, և կը ճանաչեմք առաջնորդ և հովիւ, և ուրախ եմք տեսնելով որ Գեր. Ստեփան Վարդապետ ժողովրդեան Թախանձանաց զիջանելով չէ պնդած իւր հրաժարականին, և Գաւառ. Ընդ. ժողովս եւս վերահաստատած է իւր պաշտօնին, առ այս մեր շնորհակալեաց հաւաստին կը նուիրեմք ժողովոյն Պատ. Անդամոց որ քաջ խորհելով ազգին օգուտը, և լաւ ըմբռնելով ժողովրդեան կամքը մեծամասնութեամբ յարգեցին և զայն գործադրեցին։

Գուրտպէլէնցին չ՚կրնար աչք գոցել իւր սիրելի Առաջնորդին գործոց վրայ և թողուլ որ զոհ երթայ իւր բարեսիրտ Առաջնորդը, այն ազնիւ անձը՝ որ զինքը բոլորովին ժողովրդեան համար կընուիրէ, Ըստեփան Վարդապետ, Գուրտպէլէնի համար խիստ շատ կը մտածէ, մանաւանդ սա երկու տարուան միջոցիս, և բնաւ հեռացած չէ այս գիւղէն, թէ գրով թէ ներկայութեամբ, բորբոքեալ խռովութիւնը ոչնչացնելու համար սաստիկ քըրտնաթոր աշխատած և պտուղը քաղած է, այս վերջի ժամանակներս անգամ, բարեհաճելով խաւարած էր բնիկներէն Արժ. Ամբակում Ս. Հայր. (չեմք կրնար ուրանալ երբեք Նորին հայրութեան ջանքը և գութը), որ գալով աշխատեցաւ այս խռովութիւնը արմատաքի խըլել, կղերին հետ միանալով, ողւով չափ գործեց, ժողովրդեան երեսին չ՚զարկաւ իւր խռովեալ վիճակը, ժողովի չ՚նստաւ խաղաղութիւն առաջարկելու, այլ ուղղակի գլխոյն հետ իւր յարաբերութիւնը հաստատեց, և համոզեց, շնորհակալ եմք գիւղովին Գեր. Առաջնորդ Ս. Հօրէն, քաջ մտածեց, Արժ. Ամբակում Ս. Հօր նման ազնիւ և բարերար քարոզիչ մը խրկելու ձեռնարկել, որով յիշեալ վարդապետի միջոցաւ, աւերուած և խռովեալ գիւղ մը, հանդարտութեան և խաղաղութեան երես տեսաւ. համբուրեց զմիմեանս Գուրտպէլէնցին և շնորհաւորեց զինքն, անուրանալի կերպով դրոշմեց իւր սրտին ճակատը Արժ. Ամբակում Ս. Հօր քաջութեան սոյն սիրալիր գործը, չեմք կրնար մոռացութիւն տալ նաեւ գիւղիս քահանայական դասուն եռանդուն գործունէութիւնը, և վստահ խաղաղութիւն և սէր հաստատելու համար, և կը հաւատամ որ ամէն անհատ պիտի ուրախանայ մեզ հետ, և ցնծայ, մանաւանդ Գեր. Առաջնորդ Ս. Հայրը որ խաբուած չէ իւր որոշման մէջ, Ամբակում Ս. Հօր նման մեղուաջան անձ մը խրկելով ի Գուրտպէլէն։

Կէյվէի գաւառն իւր օրինաւոր վարչական մարմնովը հանդարտ կացութեան մէջ մնալով ներկայ զինուորական շարժումը մեծապէս վերդովեց իւր խաղաղ և հանդարտ վիճակը, կը յուսամք որ խաղաղութիւնը հաստատուելով նախկին ընթացքը պիտի ունենայ դարձեալ, գողութիւնը բոլորովին վերցած բսել է վիճակիս մէջ մերթ ընդ մերթ Լէֆկէի գաւառին ճանապարհաց մէջ տեղի կունենայ, որ նա եւս կառավարութեան լուրջ հսկողութեան առարկայ եղած է։

Այս շաբաթ սեպտ. 30ին, Լէֆկէի գաւառին Զէրքէզլի գիւղին երեւելիներէն միայն երիտասարդ որդին երկրագործութեան համար եզները լծելով արտը մշակելու կերթայ գիւղէն կէս ժամ հեռաւորութեամբ վայրը, ուրկէ անձեր ալ իրենց անդաստանները հերկելու

վրայ գտնուելով, քանի մը ժամ աշխատելէ վերջ օրուան ժամը 7-8 ին միջոցները անտառէն չորս անձինք մուհաճիրի զգեստներով, Մարթինի հրացանով զինեալ կը յարձակին յիշեալ երիտասարդին վրայ, դրացի աշխատողք հաւաքելով կերթան քովերնին, յելուզակները մի առ մի կը կապեն զանոնք, և ի վերջոյ, մէկը կը խրկեն երիտասարդին հօր, որ տղուն փրկանաց համար 100 ոսկի վճարէ, եթէ ոչ կսպաննենք կըսեն, հայրը այլ յայլմէ եղեալ, աստ անդ փոխառութեան դիմելով հազիւ 80 ոսկւոյ գումար կրնայ հայթայթել, և աղաչելով կը խրկէ անողորմ գողորէից, որ գթան իւր որդւոյն, և բաւական համարին այսչափ գումարը. աւազակք այսչափ գումարը բաւական սեպելով կը թողուն զորդին ազատ, բայց հիւանդագին վիճակի մէջ. կառավարութիւնը իմանալով զայս ոստիկաններ խրկած է ի խոյզ, որոյ վախճանին կսպասեմք։

. . . Խմբագիր, ներկայս ազգօգուտ թերթերէն միոյն անկիւնը զետեղելու շնորհ կը խնդրէ.

Ցովհ. Վ. Թօփճեան

1885 Հոկտ. 6.

ԹԷՔԻՐՏԱՂԸՆՏԱՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

. . . Միւէլլիֆ.

Պէյնէլ խալգ պազը սէպէպլէր վիրիլմէքտէ, ֆագաթ. ասըլ սէպէպի պիզլէրէ նամալիւմ օլան պիր մատտէտէն տօլայը, թագրիպէն պիր մահ մուգատտէմ, Եունան տէվլէթի թէպաասընտան վէ թիւճճարանտէն Մ. Զօչօ Պէզլինին իգամէթ իթտիկի խանէսի գաբուսունա պիր բօլիս իլէ իքի ժանտարմա կիտէրէք լէյլ ու նիհար օրատա պէքլէյերիպ, թիւճճարը միւմաիլէյհի, խանէ խարիճինտէ պուլունմալարը իլէ իխթիլաթտան վէ ալէագատան գաթ վէ մէնն իտիլիր. խարիճտէն պիր քիմսէնին տախի խանէյէ տուխուլ իթմէսինէ միւսաատէ օլունմաեըպ, եալընըզ թէայեւիւշլէրինէ մըգտարը քեաֆի նան վէ էրզագ տուխուլունէ րուխսաթ վիրիլմէքտէ օլուպ, պու հալ Հոկտ. 12 ճիւմաա իրթէսի կիւնիւնէ տէկին տէվամ իտէրւնէվմի մէզքիւրտէ, Տէրսաատէթ Եունան սէֆարէթխանէսինտէն, պիր կիւն էվվէլ, չէհրիմիզէ կէլմիշ օլան պիր մէէմուրու մախսուս իլէ պիր գաչ նէֆէր բօլիս վէ ժանտարմալար պիրլիքտէ օլտուգլարը հալտէ, թիւճճարը միւմաիլէյհի ալարագ, օլ ագշամը պուրատան հարէքէթ իտէն վաբօր իլէ Տէրսաատէթէ կէօթիւրիւլմիւշ տիւր։ Հոկտ. 12 թարիխլի Գօնսթանթինօբլ նամըրումէ ճա ղազէթատա օգունտուղունա կէօրէ, պիր մահքէմէ թարաֆընտան, գաթան եախօտ մուվագգաթան մահպուսիյէթինէ տայիր հիւքմ սատըր օլմամըշ իքէն, թիւճճարը միւմաիլէյհի, իգամէթ իյլէտիկի խանէսինտէ մահպուս իթտիրիլմիշ, վէ պու ճիհէթ իլէ տավահա գըեամ օլունաճագ իմիշ։

—Էշգըեալար թարաֆընտան տաղա կէօթիւրիւլմիւշ օլան Մալկաբալը Հաճի Ցովհաննէս էլան էսարէթտէ օլուպ, նէրէտէ պուլունտուգլարընա տայիր հիչ պիր մալիւմաթ ալընամամըշ տըր։

—Հիսապ օլունտուղունա կէօրէ, յուլիստէն շիմտիյէ տէկին, նէֆսի Թէքիրտաղընտա 4,000,000 շինիք ղալլէ ֆիրուխթ օլունմուշ տուր։

—Տէրսաատէթ Ռում բաթրիգխանէսի, Ստավրաքինին ճէպրէն նիքեահ իթտիրիլիպ իթտիրիլմէտիկինի սուալ, վէ պու մատտէ հագգընտա մալիւմաթը մուֆասսալէեի հավի պիր րաբօրթօ, չէհրիմիզ Ռում Մէտրապօլիտլիկինտէն մաթլուպ իյլէմիշ տիր։

***

16 Հոկտ. 1885, Թէքիրտաղ։

Ի Լ Ա Ն

—

Միւհէնտիսխանէ յի պէրրիյի հիւմայունի մաթպաասընտա թապ ու թէմսիլ օլունաճագ քիւթիւպի միւթէնէվվիէ իչին միւպաեաաը միւգթազի օլուպ, միւնագասաը տէրտէսթի իճրա պուլունան 300 թօփ քեաղըտըն պէհէր թօբու, եիկիրմիլիք սիմ մէճիտիյէ 19 ղուրուշ իթիպարըյլա, գըրգ իքի ղուրուշա թալիպի իւհտէսինտէ պուլունտուղունտան, վէ չէհրի հալի րումինին 30ունճու սալը կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէք, օթուզ պիրինճի չարշէնպէհ կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընա պինաէն, մէզքիւր էլ մըգտարը քեաղըտըն պէյ ու իթասընը թալիպ օլանլարըն, նիւմունէսինի կէօրիւպ չէրայիթի թաֆսիլաթընը անլաեարագ, թէնզիլաթլարընը իյֆա իյլէմէք իւզրէ թօբխանէյի ամիրէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Սէնէ 301, Թըշրինի էվվէլ 23

1—3

ԲՈԼՈՐ ԹԻՒԵՐԸ ՇԱՀՈՂ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ՆՊԱՍՏ

ԽԻՋԱՆՈՒ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Վիճակահանութիւնը որոշուած է կատարել անպատճառ 1885 Դեկտեմբեր 15, չերեկ ժամ ճիշդ 7 1/2 ին հրապարակաւ, ի Գրասենեակ Ընկերութեան, Մերճան չարշը Գատը-Գումրու խան.

Թիւ Տոմսակաց 840։ Գին մէկ Տոմսակի 5 դահեկան.

ՇԱՀՈՂ ՊԱՐԳԵՒՔ

1. Առաջին թիւը պիտի շահի սրահի զարդ լինելու յատկացեալ ընտիր ժամացոյց մը։

380 Թիւեր պիտի շահին՝ Երուսաղէմի ձիթենւոյ փայտէ ճարտարօրէն կերտուած և ճաշակաւ պատրաստուած զանազան սիրուն առարկաներ, ինչպէս են այլ և այլ գեղեցիկ տուփեր, ծխախոտի տակառաձև ամաններ, ջրոյ, գինւոյ և օղիի դաւաթներ, ծաղկամաններ, կաղամարներ, գրչականներ։ Եւ «Մեռեալ Ծովու» մածուծիկ հողէն շինուած սուրճի և ջրոյ գաւաթներ կաղամարներ ևն. ևն։

458 Թիւեր պիտի շահին՝ Թղթի ճնշիչներ, Սուրբ Տեղեաց ծաղիկներու բնական թերթերէն յօրինեալ գեղեցիկ մանր պատկերներ, գնդասեղի բարձիկներ, ևն. ևն։

1 Վերջին մնացած թիւը պիտի շահի սեննակի ընտիր ժամացոյց մը։

Թիւ տոմսակաց 840

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Տոմսակները կը գտնուին. — Մերճան Զարշը Ընկ. Գրասենեակը, Ուզուն Զարշը պաշի Ֆրէնկեան վաճառատունը. Պահճէ Գաբու Համիտիյէ ճատտէ Ց. Սրամեան և Ընկ. վաճառատունը, Պահճէ գաբու Կամուրջի գլուխը Ջրավաճառ Պօղոս և Ցակոբ աղաներու խանութները, Բերայ մեծ փողոց ծխավաճառ Նիկողոս աղայի խանութն։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԵԷ

—o—

ԴԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

Էսհ. Ում. (Տ Սէրի)	
" " Հոկտ. 23 ագշամ գարբան.	15-
" " " 24 սապահ աչ.	15-10
" " էն եիւքսէք	15-15
" " էն աշաղը	15- 6
" " սաաթ 5 տէ	15-10
Ա. Սէրի Ինկիլիզ լիրասը	24-26
Բ. " " "	15- 5
Գ. " Օսմանլը լիրասը	15- 9
Իւնիֆիէ	69-25
Ռումիլի շըմէնտըֆէր	35-
Ռաբօր ղուրուշ	—
Հավալէսիզ "	53-
Ագճէ ֆայիզի " 0/0	6-

—

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Գրէտի Ժէնէրալ 6 %	6-10
Սօսիէթէ Ժէնէրալ 6 %	5-12
Իսթանպօլ պանգասը	3-
Սօսիէթէ Օթօման	5-10
Թրամվայ 5 %	280-
Լավրիում (մատէն)	55-

—

Օսմանլը Լիրասը 100 ղուրուշտան	Ղշ. ֆր.
Ինկիլիզ լիրասը	109-58
Ֆրանսըզ ալթունու	87-15
Բօլ	90-12
Գրիմից ալթունու	31-15
Պէճազ մէճիտիյէ	108- 2
Մէթալլիգ	90-
Պէշլիք	102 25
Ալթըլըգ	102 50
Գարպօն գայիմէսի գարիք	928.

Ի Խ Թ Ա Ր

Գալաթատա Եէնիճամիի շէրիֆի գարշըսը իթթիսալինտէ վագըֆ, վէ 13 նումէրօ իլէ միւրագգամ Ս. Մ. Մինասեան վէ գումբանեասը նամըյլա մաարուֆ մաղազատա պուլունան էմթաա ու էշեա պու կիւնտէն պէտ իլէ, ղայէթլէ էհվէն ֆիեաթլա ֆիրուխթ օլունաճաղընտան, րաղպէթլու էհալիմիզին, մէզքիւր մաղազաեը թէշրիֆ իլէ նազար գըլմալարը, վէ պու ֆուրսաթտան իսթիֆատէ իյլէմէլէրի իխթար վէ տավէթ օլունուր։

ԻԼԱՆ

Բաղպէծլու էհալիմիզին մալիւմու օլմագ իւզրէ խապէր վիրիլիրքի, մահը հալին 27 ինճի, եանի կէլէճէք սալը կիւնիւ, ալաֆրանկա սաապահըն սաաթ 6 ըընտա, Պէյօղլունտա, Սու-թէրազիսի սօգաղընտա վագը 8 նիւմէրօլու կիւզէլ վէ Միւք պիր էպնիյեէ, միւզայիտէ թարիգիյլէ ֆիրուխթ օլունաճագ տըր ։

Մէզքիւր էպնիյեէ 750 զիրա արսա իւզէրինտէ մէպնի օլուպ, պիր մըգտարը քեարկիր, վէ պիր մըգտարըտա ախշապ օլտուղու հալտէ, 20 գըթա օտա, վէ իքի սալօն, վէ մաթպախ, վէ չամաշըրխանէ, վէ մախզէն, վէ ախըրլար, վէ օտուն վէ քէօմիւր մաղազալարը, վէ պիրտէ պաղչէտէն միւրէքքէպ տիր ։

Մէզքիւր էպնիյեէ, մէյտանը միւզայիտէտէ, հէր քիմին իւզէրինտէ գալըր իսէ, հէօճճէթինին վիրիլէճէկի կիւն լազըմ կէլէն պէտէլ ագճէսինէ մահսուպ օլունմագ իւզրէ, քէնտիսինտէն, թէէմինաթ օլարագ, մէպլաղը մուգարրէրէնին եիւզտէ օնու, բէչինան ալընաճագ տըր ։

Շունու տախի պէեանէ ունութմաեըզքի, եէվմի մէզպուրտէ, եանի Թըշրինի էվէլին 27 ինճի կիւնիւ միւզայիտէսինտէ զուհուրա կէլէն սօն ֆիեաթ իւզէրինէ, էկէրչի Թըշրինի սանինին պիրինէ գատար, եիւզտէ 5 զամմ իտէն օլուր իսէ, օլ հալտէ, իքինճի տէֆա տախի միւզայիտէեէ գօնուլաճագ, վէ արթըգ պու տէֆա, սօն ֆիեաթ քիմին իւզէրինտէ գալըր իսէ, օնա վիրիլէճէք տիր ։

Մէզքիւր խանէեի կէզմէք արզու իտէն զէվախըն, Պէյօղլունտա ճատտէտէ վագը 205 նիւմէրօլու խանէեէ, վէ տահա զիեատէ մալիւմաթ ալմագըզը միւրատ իտէնլէրին տախի, Գալաթատա, Բէրշէմպէ բազարընտա Սաաթճը խանընտա վագը մաղազամըզգա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի ։

Է. ՏԸ ԳԱՍԹՐՕ
Գօմիսէր Բրիզէօր

1885 Հոկ. 8 Իսթանպօլ 4-5

Տէրսաատէթ էմնիյեէթ սանտըղընտան կէօնտէրիլէն իլան վարագասը տըր.

Տէրսաատէթ էմնիյեէթ սանտըղընա տէյնի օլուպտա վատէյի մուայենէսի հուլուլինտէ թէէտիյեէ օլունմամասընտան տօլաեը, սանտըղը մէզքիւր նիզամնամէսինին 2 ինճի վէ 3 իւնճիւ պէնտլէրի ահքեամընա թէվֆիգան քէնտիլէրինէ իխպարնամէյի րէսմիյեէ կէօնտէրիլտիկի հալտէ տախի հէնուզ իտարէեէ կէլիպ թէէտիյեէյի տէյն վէ եա թէճտիտի մուամէլէ իթմէմիշ օլտուգլարը ճիհէթլէ, սանտըգ հուգուգունուն մուհաֆազա վէ վիգաեէսի մագսէտիյլէ, նիզամնամէյի մէզքիւրէ միւճիպինճէ սանտըգտա մահֆուզ օլան, վէ զիքրի աթի նիւմէրօլար իլէ մուրագգամ պուլունան րէհինլէրի, 1301 սէնէսի, չէհըրի Թըշրինի սանինին 4 իւնճիւ բազար իրթէսի կիւնիւ, ատլիյեէ նէզարէթի ճէլիլէսի ճանիպինտէն թայեին պույրուլան իճրա մէէմուրու հազըր պուլունտուղու հալտէ, Գուեումճու չարշըսընտա Քէհեա տիւքքեանընտա միւզայիտէյի ալէնիյեէսի պիլիճրա, սաթըլըպ սանտըղըն մաթլուպաթը իսթիֆա գըլընաճաղընըն պէեան ու իլանընա իպթիտար օլունուր ։

Սէնէ 301, Թըշրինի էվվէլ 15

Պիր ատէտ բըրլանթի իյնէ
Նիւմէրօ 9249

Պիր ատէտ բըրլանթի կէրտանլըգ, պիր բըրլանթի նիֆչէ իյնէ
Ն. 3238 ։

Պիր մաչալլահ, պիր կէօկիւսլիւք, պիր ասկը Ն. 3681 ։

Պիր ատէտ եիւզլիւք գօնսօլիտէ, վէ պիր ատէտ թէք թաշլը եիւզիւք
Ն. 7120 ։

Պիր ատէտ թէք թաշլը եիւզիւք պիր չիֆթ բըրլանթի քիւբէ, վէ պիր զիւմրիւտլիւ եիւզիւք. վէ պիր բըրլանթի բարմագ հալգասը
Ն. 5684 ։

Պիր չիֆթ եաշմագ իյնէսի, վէ պիր ատէտ նիֆչէ իյնէ Ն. 797 ։

Պիր բաթ իյնէ, վէ պիր ատէտ եիւզիւք Ն. 2862 ։

Պիր ատէտ կիւլ եիւզիւք
Ն. 3656 .

Պիր մըգտար իննճու, վէ պիր արմուտի ալթուն, վէ իքի ատէտ էսքի ալթուն Ն. 4944 ։

Եէտի ատէտ իյնէ, պիր զիւմրիւտ եիւզիւք, պիր թէք թաշլը եիւզիւք Ն. 3168 ։

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Demander

le MAGNIFIQUE ALBUM ILLUSTRÉ *renfermant* 498 gravures des nouveaux modèles de la Saison.

Envoi gratis *et* franco contre demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

Sont également envoyés *franco* les échantillons de tous les tissus composant les immenses assortiments du *PRINTEMPS*.

Expéditions dans tous les Pays du Monde

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ

Կ. Պօլիս Թահմիզ Էօնիւ փողոց Թիւ 59
Աղբիւրին ճիշդ դիմաց ։

Այս վաճառատունն՝ որ 1883 օգոստոս 1 ին հաստատուած է, մի քանի ձախող ձեռնարկուներու անյաջողութեան վրայ շատերու գոյացուցած կարծեաց հակառակ՝ ցայս օր կանոնաւորապէս շարունա-

կելով, անգամ մ'ալ կը վերահաստատէ թէ Հա՛յը ամեն պատուաբեր գործի ընդունակութիւն ունի, և կրնայ յառաջ տանիլ զայն ու զարգացնել եթէ քիչ շատ քաջալերութիւն վայելէ ։

Ապաքէն մեծահաւատ լինելով որ ազգասիրական զգացում կրող ամե՛ն ազգայնոյ յոյժ փափաքելի է օտարին մենավաճառն համարուած ունէ գործի ի Հայս զարգացումն, յուսալից եմ թէ օր քան զօր աւելի համակիր ընդունելութեան պիտի արժանանամ սիրելի ազգայնոց կողմանէ ։

Վաճառատանս մէջ կը ծախուի օրական ճնով, փոքր թէ մեծ քանակութեամբ, նպարեղէնի վերաբերեալ ամեն տեսակ ընտիր ապրանք ։

Մնչէս Տէօվլէթեան

Ֆրանսըզ խասթախանէսինտէ պիր խայլի զէման քէսպի թէճրիւպէ իթմիշ օլան Տօքթօր Ռօպէնսօն էֆէնտի, Պէր վէ Պօղազ խասթալըգլարընը, եէնի ուսուլլար իլէ թէտավի իթտիկի կիպի, Նէրվս խասթալըգլարընը տախի, պիր սուրէթի մախսուսէ վէ միւքէմմէլէտէ թէտավի իթմէքտէ տիր ։

Տօքթէօր Նէվյօրք պիր մաքինա իլէ, բէք զիեատէ սուհուլէթլէ Պէր Նշանագիտ տըր ։

Թաբիպի մէրգում, հէր կիւն սաաթ 4 տէն 7 եէ գատար Եէնիճամի բօսթախանէսի գարշըսընտա, Նիւ-Եօրք էճզախանէսինտէ պուլունուպ, հէր թարաֆտան միւրաճաաթ իտէն խասթալարընա սուհուլէթ վիրմէքտէ տիր ։ —Ֆուգարա մէճճանէն թէտավի օլունմագտա տըր ։

LAMPLOUGH'S PYRETIC SALINE
ԼԱՄԲԼՈՒՇ ԲԻՐԷԹԻՔ ՍԱԼԻՆ

Պու մուալիճէ քէօբիւրիւճիւ վէ կազը լէզիզ պիր նէվի սու օլուպ, միճուտա գուվվէթ վէ միտէեէտէ ֆէրրահլըգ վիրտիքտէն պաշգա, պաշ աղըըսընը տախի անինտէ տէֆ իթտիկի կիպի, տէնիզ թութմասընը տախի տէֆ իտէր, վէ սաֆրաեը պաստըրըր, վէ քէզալիք թաամը հազմ իթտիրիպ, գապըզըզը, վէ միտէ էքշիլիկինի, վէ նէզլէեի, վէ անտէն նէշէթ իտէն նէօպէթի մահվ իտէր ։ Վէ Ֆիէվրը Թիֆօիտ Թէսմիյեէ օլունան խասթալըղըն էն թէհլիքէլի տէրէճէսինտէ պիլէ պախշը շիֆա իտէրէք, եա էօնիւնիւ ալըր, վէտէ եախօտ Թա էսասընտան սաղալտըր ։ Վէ քէզալիք սգարլաթին, վէ բալիւտէէն նամ հիւմմաեը վէ էմսալլէրինի, վէ պինապէրին իւրթիքէր տէնիլէն հարարէթի, վէ չիչէք իլլէթինի, վէ գըզըլ, վէ սիվիլճիքլէր, վէ տէրի իլլէթլէրի, վէ հէր նէվի գան պօզուգլուղունտան իլէրու կէլէն մարազլարը տէֆ իչին բէք նաֆի տիր ։ Կէրէք մէքթէպի Թըպպիյեէ, վէ կէրէք Թըպպա տայիր ղազէթալար, Լամբլուշ Բիրէթիք սալին հագգընտա մէտհ ու սէնալար օգուեարագ, շիֆաբէխշ օլտուգտէ եէքթա օլմասընը Թագտիր էյլէմիշլէր տիր ։ Մէզքիւր մուալիճէեի, հէրքէս, քէնտի խանէսինտէ սագլամաեա ղայրէթ իթտիքտէն պաշգա, հաթթա եօլճուլուգտա տախի պիրլիքտէ Թաշըմագըլըղա ունութմամալը տըր ։

ՇԷՀԱՏԷԹԼԷՐ

Տօքթէօր Պրուտէմիշ տիր ։ —Ճէմիյեէթի պէշէրիյեէ իչին պիր մէնֆաաթը ազիմէ սաեըլսա սէզա տըր ։ Տօգթէօր Մօրկան. — Ինսանըն գանընա, ղայեթ իթմիշ օլտուղու էվվէլքի գուվվէթի վիրմէքտէ տիր ։ Տօքթէօր Թիւրլէյ. —Ֆիէվրը սգարլաթին իչին, էն զիեատէ ֆայիտէլի օլտուղունտան, քէնտի միւշթէրիլէրիմ, մահզա պունու Թավսիյեէ էյլէմէքտէ օլտուղումու, գայիէն պէեան իտէրիմ ։ Տօգթէօր Ս. Կիպպըն (Լօնտրա խասթախանէսինին սապըգ Թապիպի.) —Մէզքիւր մուալիճէնին մէնֆաաթը քէսիրէսինի, պիզզաթ քէնտի թէճրիւպէլէրիմ իլէ կէօրմիւշ օլտուղումտան, խայլի սէնէլէրտէն պէրու, քէնտի քէյֆսիզլէրիմէ իսթիմալինի միւֆիտ կէօրմէքտէյիմ ։

Հ. Լամբլուշ, 113, Հօլպըրն, Լօնտրա ։ Իսթանպօլտա տէբօսու, Պէյօղլունտա վագը Մ. Գանձիւք պիրատէրլէր էճզախանէսի օլուպ, վէ սայիր նամտար էճզախանէլէրտէ տախի պուլունմագտա տըր ։